

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **N. V. H.,** zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem, se sídlem Příkop 834/8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 2. 2017, č. j. MV-6872-4/SO-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 10. 2017, č. j. 57 A 16/2017 – 35,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalovaný rozhodnutím uvedeným v záhlaví zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále též „správní orgán prvního stupně“) ze dne 13. 12. 2016, č. j. OAM-9418-30/TP-2015, jímž byla pro nesplnění podmínky nezaopatřenosti žalobce uvedené v § 66 odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále též „zákon o pobytu cizinců“) podle § 75 odst. 1 písm. f) téhož zákona zamítnuta žádost žalobce o povolení k trvalému pobytu na území České republiky.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu, v níž namítal, že rozhodnutí žalovaného stojí na tom, že žalobce v žádosti deklaroval, že nechce plnit účel - studium, z čehož žalovaný chybně dovodil, že pokud žalobce ukončí studium ve Vietnamu a nebude studovat na území České republiky, nebude nadále splňovat podmínky statutu

nezaopatřené osoby. Žalobce podal žádost o povolení k trvalému pobytu za účelem společného soužití rodiny, přestože měl stanoven termín na podání žádosti o dlouhodobý pobyt za účelem studia. V žádosti, ani v průběhu řízení žalobce neuvedl, že by nehodlal na území České republiky studovat. Tento závěr žalovaného označil za ničím nepodložený a spekulativní.

[3] S ohledem na výše uvedené skutečnosti žalovaný nerozhodoval podle skutkového stavu zjištěného ke dni rozhodnutí. Pokud uzavírá, že žalobce je nezaopatřenou osobou, ale současně neopodstatněně předjímá, že v budoucnu touto osobou nebude, jedná se o rozhodnutí na základě domněnek žalovaného a spekulativního předjímání budoucího vývoje. Žalovaný je totiž povinen rozhodnout na základě skutkového stavu ke dni vydání rozhodnutí.

[4] Za nepodložený označil žalobce také závěr správního orgánu prvního stupně, že v důsledku existence jeho závazku ke studiu ve Vietnamu nebude po udělení povolení k trvalému pobytu realizovat pobyt na území, a nenaplní tak smysl povolení, jelikož nebude se svým otcem sdílet společnou domácnost na území České republiky. Pokud žalobce studuje ve Vietnamu, je zcela na něm, jak v případě povolení pobytu se svým studiem naloží – zda jej ukončí, přeruší, popř. dostuduje dálkově.

[5] Žalobce dále žalovanému vytknul, že pouze popsal, jak správní orgán prvního stupně rozhodl, aniž by uvedl, zda se s jeho závěry ztotožňuje a o co svůj názor opírá. Žalobce poukázal na své námitky uvedené v odvolání s tím, že se k nim žalovaný nevyjádřil, vyjma argumentace Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES. Tím žalovaný založil nepřezkoumatelnost svého rozhodnutí.

[6] Krajský soud v Plzni shora uvedeným rozsudkem žalobu zamítl. Konstatoval, že žalobce byl v době podání žádosti nezaopatřeným dítětem cizince s povoleným trvalým pobytem na území České republiky. Následně se ztotožnil se závěrem správního orgánu prvního stupně, že prezenční studium žalobce v zemi původu do poloviny roku 2017 vylučuje společné soužití žalobce a jeho otce na území České republiky. Dále se ztotožnil se žalovaným, že vzhledem k tomu, že v žádosti jasně deklaroval, že „nechce skutečně plnit účel studium“, tj. nechce na území České republiky studovat, nelze jej po ukončení studia ve Vietnamu v roce 2017 považovat za nezaopatřenou osobu.

[7] Krajský soud dospěl k závěru, že správní orgány posoudily žádost žalobce v souladu s § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců. Z odůvodnění rozhodnutí správních orgánů jsou zřejmé důvody, pro které byla žádost žalobce zamítnuta. Tato rozhodnutí proto nejsou nepřezkoumatelná. Správní orgán prvního stupně podrobně vysvětlil, proč nemůže být důvod uváděný žalobcem důvodem pro udělení trvalého pobytu na území České republiky. Tvrzení žalobce, že neuvedl, že by nehodlal na území České republiky studovat, označil krajský soud za účelové.

[8] Správní orgány rozhodovaly o žádosti žalobce dle skutkového stavu ke dni vydání rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. V odvolání žalobce netvrdil oproti žádosti nic konkrétního o svém úmyslu studovat v České republice. Závěry v rozhodnutích správních orgánů tak podle krajského soudu nejsou založeny na domněnkách týkajících se

budoucího vývoje a budoucího rozhodování žalobce a nelze tvrdit, že jsou nepodloženou a nedovolenou spekulací.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[9] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti tomuto rozsudku včas kasační stížnost, v níž v prvé řadě namítal, že za situace, kdy byly předloženy důkazy prokazující jeho úmysl přicestovat, vycházel krajský soud z nesprávné úvahy, když uzavřel, že v průběhu řízení nebyl tvrzen úmysl pobývat na území České republiky, resp. že nebylo potvrzeno, že by účelem pobytu žalobce na území České republiky bylo společné soužití s otcem.

[10] Stěžovatel dále uvedl, že ke dni vydání rozhodnutí žalovaného byl nezaopatřeným dítětem, neboť studoval na škole ve Vietnamu. Ke dni vydání rozhodnutí správních orgánů tak splňoval veškeré zákonné požadavky pro povolení trvalého pobytu podle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců. Správní orgány obou stupňů i krajský soud věc nesprávně posoudily, když bez opodstatnění spekulují o budoucím vývoji a nesprávně dovozují, že stěžovatel nebude v budoucnu realizovat pobyt na území České republiky. Závěr soudu, že prezenční studium v zemi původu vylučuje společné soužití stěžovatele s otcem, není ničím podložen. Uvedené závěry nemají oporu ve spisové dokumentaci.

[11] Rozsudek krajského soudu je podle stěžovatele nepřezkoumatelný, neboť není jasné, z čeho soud dovozuje, že jeho studium ve Vietnamu vylučuje společné soužití s jeho otcem na území České republiky. Ukončení studia ve Vietnamu je otázkou vůle stěžovatele, stěžovatel studium dokončit nemusí a v řízení nikdy netvrdil, že studium neukončí. Stěžovatel hodlá toto studium ukončit po vydání povolení k pobytu a hodlá studovat i na území České republiky, tyto jeho záměry však nejsou podmínkou pro povolení k pobytu, tudíž je stěžovatel není povinen prokazovat.

[12] Žalovaný byl povinen rozhodovat o žádosti stěžovatele dle skutkového stavu ke dni vydání rozhodnutí a dle stavu takto určeného měl rozhodnout i krajský soud. Otázka dalšího pokračování či ukončení studia po vydání rozhodnutí nemůže být pro rozhodnutí určující a udělení pobytového oprávnění nemůže být podmíněno ukončením tohoto studia před vydáním povolení k pobytu už jen proto, že v takovém případě by stěžovatel přestal splňovat podmínku nezaopatřenosti.

[13] Stěžovatel spatřuje v postupu správních orgánů a jeho vyhodnocení soudem nelogičnost, jelikož na jedné straně musí být nezaopatřenou, tedy studující osobou a na druhou stranu by měl doložit, že studentem není, neboť studium v zemi původu v rámci tohoto výkladu představuje překážku realizace pobytu. Dle tohoto výkladu tak je stěžovatel povinen současně být a nebýt studentem v zemi původu. Vyvstává tak otázka, zda vůbec existuje žadatel, který takovou podmínku splní.

[14] Ustanovení § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců vyžaduje splnění podmínky nezaopatřenosti v době podání a rozhodování o žádosti, nikoli do budoucnosti po udělení povolení k pobytu. Krajský soud i žalovaný se dopouštějí nezákonného výkladu toto ustanovení, když vyžadují, aby stěžovatel předložil podklady prokazující, že má na území České republiky zajištěno studium, resp. když tvrdí, že na území studovat nebude.

Stěžovatel na území České republiky hodlá studovat, avšak před vydáním povolení by pro něj zajištění studia bez jistoty udělení povolení k pobytu znamenalo značné obtíže a finanční náklady, které by v případě zamítnutí žádosti byly vynaloženy zbytečně.

[15] Krajský soud i žalovaný nesprávně dovozují, že stěžovatel na území České republiky studovat nebude. Tento závěr dovozují ze žádosti stěžovatele o povolení k pobytu za účelem studia. Podle stěžovatele však změna účelu „studium“ na účel „sloučení rodiny“ neznamená, že stěžovatel nebude studovat, ale znamená, že účelem jeho pobytu je nově sloučení rodiny. Důvodem tohoto postupu stěžovatele je faktická nemožnost podat žádost o povolení k pobytu, jehož účelem je sloučení rodiny. Stěžovatel dále namítl, že nikdy v průběhu řízení neuvedl, že nehodlá studovat na území České republiky, pouze uvedl, že mění účel své žádosti.

[16] Závěrem stěžovatel uvedl, že prokázal, že je nezaopatřeným dítětem cizince, který na území České republiky pobývá na základě povolení k trvalému pobytu. Po povolení k pobytu hodlá realizovat společné soužití se svým otcem.

[17] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že nepřináší žádnou novou relevantní argumentaci, která by zpochybňovala správnost jeho rozhodnutí a rozsudku krajského soudu. Námitky uvedené v kasační stížnosti považuje žalovaný za nedůvodné.

III. Posouzení kasační stížnosti

[18] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[19] Podle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, ve znění účinném ke dni rozhodnutí žalovaného, *povolení k trvalému pobytu se bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území vydá cizinci, který o vydání tohoto povolení žádá jako nezletilé nebo zletilé nezaopatřené dítě cizince, jenž na území pobývá na základě povolení k trvalému pobytu, je-li důvodem žádosti společné soužití těchto cizinců.*

[20] Podle § 75 odst. 1 písm. f) téhož zákona, *ministerstvo žádost o vydání povolení k trvalému pobytu zamítne, jestliže v řízení nejsou potvrzeny důvody uvedené v žádosti o povolení k trvalému pobytu podle § 66 nebo nejsou splněny podmínky podle § 67 nebo § 68.*

[21] Z provedené rekapitulace je zřejmé, že v posuzované věci se jedná zejména o posouzení otázky, zda žádost stěžovatele o povolení k trvalému pobytu na území České republiky byla zamítnuta důvodně.

[22] Z výše uvedeného ustanovení § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců vyplývají tři podmínky, které musí cizinec kumulativně splnit, aby mu bez předchozího

nepřetržitého pobytu na území mohlo být na základě jeho žádosti vydáno povolení k trvalému pobytu: (i) musí se jednat o nezletilé nebo zletilé nezaopatřené dítě a to, (ii) cizince, jenž na území pobývá na základě povolení k trvalému pobytu, (iii) důvodem žádosti musí být společné soužití těchto cizinců.

[23] Stěžovatel v kasační stížnosti v prvé řadě namítal, že za situace, kdy byly předloženy důkazy prokazující jeho úmysl přicestovat, vycházel krajský soud z nesprávné úvahy, že nebylo potvrzeno, že by účelem pobytu žalobce na území České republiky bylo společné soužití s otcem.

[24] K této námitce Nejvyšší správní soud konstatuje, že obecně nelze prezenční studium zletilého žadatele o trvalý pobyt v jeho zemi původu paušálně chápat jako překážku udělení trvalého pobytu za účelem společného soužití ve smyslu § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců. Zletilý žadatel o udělení trvalého pobytu totiž může studovat také v České republice, a v takovém případě bude stále zletilým nezaopatřeným dítětem.

[25] Nejvyšší správní soud v této souvislosti poukazuje na § 69 odst. 1 a 4 zákona o pobytu cizinců, podle nichž se žádost o povolení k trvalému pobytu podle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců podává zásadně na zastupitelském úřadu a pouze pro případ, že žadatel pobývá na území ČR v rámci přechodného pobytu, ji lze podat také Ministerstvu vnitra. Žadatel v době podání žádosti tedy nemusí pobývat na území České republiky, z čehož dále vyplývá, že v okamžiku podání žádosti ještě nemusí být (a zpravidla ani nebude) společné soužití cizinců realizováno.

[26] Jak již přiléhavě konstatoval krajský soud, podle § 178a odst. 2 zákona o pobytu cizinců se nezaopatřenost dítěte posuzuje podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. Podle § 11 odst. 1 písm. a) tohoto zákona se za nezaopatřené dítě považuje dítě do skončení povinné školní docházky a poté nejdéle do 26 let, jestliže se soustavně připravuje na budoucí povolání, tj. studuje.

[27] V posuzované věci se však jedná o specifickou situaci již zletilého stěžovatele, který v průběhu správního řízení netvrdil, že hodlá své prezenční studium ve Vietnamu ukončit a nijak nedoložil, že hodlá studovat rovněž na území České republiky. Naopak ve své žádosti výslovně uvedl, že nechce plnit účel studium. Správní orgán prvního stupně rozhodoval dne 13. 12. 2016 a bylo mu známo, že stěžovatel měl studium v zemi původu dokončit v roce 2017.

[28] Za této situace má Nejvyšší správní soud stejně jako krajský soud za to, že prezenční studium stěžovatele v zemi původu vylučovalo jeho společné soužití s otcem na území České republiky, a nebyla splněna podmínka společného soužití cizinců. Je totiž jasné, že není možné prezenčně studovat na škole v zemi původu a zároveň pobývat v České republice. Takovýto závěr vyplývá z povahy věci a je logický, nikoli nepodložený, jak namítá stěžovatel v kasační stížnosti. Tento závěr proto ani nemůže založit nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu, jak stěžovatel tvrdí v kasační stížnosti.

[29] Stěžovatel v žádosti o povolení k trvalému pobytu výslovně uvedl, že *„se objednal v systému Visapoint k podání žádosti za účelem „studium“ pouze proto, že objednání*

k dlouhodobému či trvalému pobytu za účelem společného soužití rodiny není možné. Účastník řízení nechce skutečně plnit účel studium, usiluje touto žádosti pouze o společné soužití rodiny na území České republiky." Ze žádosti tak je zřejmé, že stěžovatel ji podal za účelem společného soužití s tím, že nehodlá na území České republiky studovat.

[30] Námitkou, že správní orgány i krajský soud bez opodstatnění spekulují o budoucím vývoji a nesprávně dovozují, že stěžovatel nebude v budoucnu realizovat pobyt na území, stěžovatel brojí proti závěru, že pokud nechce na území České republiky studovat, nelze jej po ukončení studia ve Vietnamu v roce 2017 považovat za nezaopatřené dítě. Také tento závěr však považuje Nejvyšší správní soud za správný. Z výše uvedené žádosti stěžovatele totiž vyplývá, že nechce plnit účel pobytu - studium, tj. nehodlá na území České republiky studovat. Nejedná se tedy o neodůvodněnou spekulaci, ale o skutečnost vyplývající z předmětné žádosti. Z uvedeného rovněž vyplývá, že stěžovatel po ukončení svého prezenčního studia ve Vietnamu nebude nezaopatřeným dítětem cizince a nebude splňovat tuto podmínku vyplývající z § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců.

[31] Stěžovateli lze přisvědčit v tom ohledu, že žalovaný byl povinen rozhodovat o žádosti stěžovatele dle skutkového stavu ke dni vydání rozhodnutí a dle stavu takto určeného měl rozhodnout i krajský soud. Skutečnost, že stěžovatel nehodlá v České republice studovat, vyplývá z jeho žádosti. Obsah této žádosti byl správním orgánům při rozhodování znám. Podle Nejvyššího správního soudu tak správní orgány neporušily zásadu, že rozhodují na základě skutkového stavu zjištěného ke dni jejich rozhodnutí, když přihlédly ke skutečnosti, že stěžovatel na území České republiky nehodlá studovat. Nepochybil ani krajský soud, který dle § 75 odst. 1 s. ř. s., při přezkoumání rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

[32] Stěžovateli však již nelze přisvědčit v tom, že otázka dalšího pokračování či ukončení studia po vydání rozhodnutí nemůže být pro rozhodnutí určující. Otázka dalšího studia totiž bezprostředně souvisí s tím, zda je stěžovatel nezaopatřené zletilé dítě, a splňuje tak tuto podmínku uvedenou v § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, či nikoli. Skutečnost, že stěžovatel nemá v úmyslu na území České republiky studovat, tedy znamená, že již ve správním řízení bylo zřejmé, že stěžovatel nebude na území České republiky zletilým nezaopatřeným dítětem, a nesplňuje proto tuto podmínku vyplývající z § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců.

[33] K námitce stěžovatele, že ustanovení § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců vyžaduje splnění podmínky nezaopatřenosti v době podání a rozhodování o žádosti, nikoli do budoucnosti Nejvyšší správní soud uvádí, že tato okolnost („nestudijní" pobyt stěžovatele) by sice vskutku nastala až po rozhodnutí správních orgánů (a příjezdu stěžovatele na území České republiky), to však neznamená, že k ní nelze přihlížet v situaci, kdy je správním orgánům známa v době, kdy ve věci rozhodují. Správní orgány proto podle Nejvyšší správního soudu nepochybily, když k této skutečnosti přihlížely a vyhodnotily ji jako důvod, pro který nebylo možné žádosti stěžovatele vyhovět. Tento závěr považuje Nejvyšší správní soud za souladný se smyslem a účelem institutu společného soužití nezaopatřených dětí cizinců s trvalým pobytem na území České republiky, kterým je zabezpečení péče o tyto děti, které nepobývají na území České

republiky. Z povahy tohoto institutu tak je zřejmé, že není určen pro již zletilé cizince, kteří nehodlají na území České republiky dále studovat, neboť v případě těchto cizinců není možné vycházet z předpokladu, že jsou nezaopatření, a je tak u nich dána potřeba společného soužití. Řízení o žádosti podle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců tak je specifické v tom, že je v něm potřeba v případě zletilých dětí cizinců prokázat podmínku nezaopatřenosti např. tím, že budou studovat na území České republiky. Krajský soud i žalovaný proto nepochybili, když při výkladu tohoto ustanovení zohlednili úmysl stěžovatele nestudovat na území České republiky.

[34] Argumentu stěžovatele, že udělení pobytového oprávnění nemůže být podmíněno ukončením tohoto studia před vydáním povolení k pobytu, Nejvyšší správní soud přisvědčil, což však nevyvrací výše uvedené závěry. Následné tvrzení stěžovatele, že hodlá studium ve Vietnamu ukončit po vydání povolení k pobytu a hodlá studovat i na území České republiky, považuje Nejvyšší správní soud za účelové a rozporné s obsahem jeho žádosti. Stěžovatel ostatně svůj údajný záměr pokračovat ve studiu na území České republiky nijak nekonkretizoval.

[35] Nejvyšší správní soud v postupu správních orgánů a krajského soudu neshledal stěžovatelem namítanou nelogičnost spočívající v tom, že na jedné straně musí být nezaopatřenou, tedy studující osobou a na druhou stranu by měl zároveň doložit, že studentem není, neboť studium v zemi původu v rámci tohoto výkladu představuje překážku realizace pobytu. Jak již totiž bylo uvedeno výše, stěžovatel v průběhu správního řízení netvrdil, že studium ve Vietnamu ukončí. Prezenční studium stěžovatele ve Vietnamu proto bylo třeba za situace, kdy stěžovatel v žádosti uvedl, že na území České republiky nehodlá dále studovat, hodnotit jako překážku soužití s jeho otcem na území České republiky. Ze záměru stěžovatele na území České republiky nestudovat, zároveň vyplývá, že by na území České republiky již nesplňoval podmínku, že je nezaopatřeným zletilým dítětem. Jak již bylo zmíněno výše, tato skutečnost byla správním orgánům známa při jejich rozhodování a správní orgány nepochybily, pokud k ní při posouzení věci přihlédly.

[36] Závěru stěžovatele, že ke dni vydání rozhodnutí žalovaného byl nezaopatřeným dítětem, neboť studoval na škole ve Vietnamu, tedy lze přisvědčit. Stěžovateli však s ohledem na výše uvedené nelze přisvědčit v tom, že ke dni vydání rozhodnutí splňoval veškeré zákonné požadavky pro povolení trvalého pobytu.

[37] O žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků ze dne 25. 1. 2018 Nejvyšší správní soud nerozhodoval, neboť by to bylo nadbytečné za situace, kdy již rozhodl ve věci samé. Nejvyšší správní soud k této žádosti stěžovatele pro úplnost konstatuje, že zaplacený soudní poplatek již nelze stěžovateli vrátit, neboť podle § 138 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, použitého podle § 120 ve spojení s § 65 s. ř. s., se v případě osvobození od soudních poplatků nevrací poplatky zaplacené před tímto rozhodnutím.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[38] Nejvyšší správní soud shledal nedůvodnými všechny stěžovatelem uplatněné námitky, kasační stížnost je proto nedůvodná. Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud dle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. kasační stížnost zamítl.

[39] Zároveň Nejvyšší správní soud rozhodl o nákladech řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Procesně úspěšnému žalovanému pak nevznikly v řízení náklady přesahující rámec nákladů jeho běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. února 2018

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu